

Hoe een kind met autisme blijer en evenwichtiger kan worden

Beeldende therapie kan kinderen met autisme helpen om zelfvertrouwen te krijgen, emoties te hanteren en flexibeler te worden. Dat is de conclusie van het onderzoek waarop Celine Schweizer vorige week promoveerde.

 Wouter Hoving

Leeuwarden | Al jaren worden kinderen met autisme naar beeldende therapie doorverwezen. De therapie zou kinderen helpen zich uit te drukken met gebruik van materialen zoals potloden, verf, hout, steen, klei of textiel. Desondanks zijn er nog veel onbeantwoorde vragen, schrijft Celine Schweizer in haar promotieonderzoek. Een daarvan is: wat zijn resultaten die met de therapie bereikt kunnen worden bij kinderen met autisme?

Schweizer (59), beeldend therapeut en docent beeldende therapie aan hogeschool NHL Stenden in Leeuwarden, promoveerde vorige week aan de Rijksuniversiteit Groningen. Ze kwam erachter dat er – buiten achttien *case studies* met succesverhalen over beeldende therapie bij kinderen met autisme – uitzonderlijk weinig onderzoek was over de therapie. Het gebrek aan bewijs over de werking van de therapie is onwenselijk, onder meer omdat het zorgverzekeraars minder happig maakt op het vergoeden ervan.

Zelf ondervond Schweizer, die zeventien jaar in kinder- en jeugdpsychiatrische instellingen in Rotterdam en Gouda werkte, het nut van beeldende therapie voor kinderen met autisme. Die praktijkervaring wilde ze graag met onderzoek onderbouwen.

Het is opmerkelijk dat er weinig onderzoek gedaan is naar beeldende therapie. Die wordt voornamelijk ingezet bij kinderen met extreme problematiek. Schweizer: „Het gaat in dit onderzoek om kinderen met autisme die extreem onzeker zijn, heel erg somber zijn of emotioneel kunnen uitbarsten en dan moeilijk weer rustig kunnen worden. Ze kunnen vaak niet goed aangeven wat er in hen omgaat en sluiten moeilijk aan

bij anderen. Soms vinden ouders briefjes met teksten als ‘ik wil niet meer leven’.”

Beeldende therapie heeft zeker zin, concludeert Schweizer in haar onderzoek onder een kleine groep van twaalf kinderen met autisme. Zij onderzocht de verandering door de therapie bij de kinderen op vier thema's: zelfgevoel, emotieregulatie, flexibiliteit en sociaal gedrag (zie kader).

Voorafgaand aan, tijdens en na afloop van de therapie vulden ouders, leerkrachten en kinderen vragenlijsten in over de therapie. Hieruit bleek dat zeven van de twaalf kinderen zich flexibeler en sociaal gingen gedragen. Ook beschreven ouders en leerkrachten het kindgedrag in de formulieren. Die beschrijvingen geven een nog positiever beeld van de uitkomsten. Elf van de twaalf kinderen werden evenwichtiger en blijer en konden na de behandeling beter uiting geven aan hun ervaringen.

Prima resultaat

Bij hulpverlening aan kinderen met psychische problemen is 35 tot 62 procent van de behandelingen succesvol, blijkt uit verschillende onderzoeken. „In vergelijking hiermee geeft beeldende therapie dus een prima resultaat.”

Dat er maar een kleine groep onderzocht is, is volgens Schweizer goed te verdedigen. „Deze kinderen verschilden sterk van elkaar en een kleinschalig onderzoek geeft gelegenheid om naar de resultaten van de behandeling per individu te kijken.”

Hoe werkt beeldende therapie dan? Bij de therapie leren kinderen zich te uiten, niet door te praten, maar door iets te doen. Schweizer noemt een voorbeeld van een jongen die een vogelhuisje wil maken met hout. „Hout zagen met de hand, dat valt niet mee. Als je te hard zaagt, blijven de tanden hangen in het hout. Dat is heel frustrerend. Kinderen

Celine Schweizer promoveerde op beeldende therapie voor kinderen met autisme. Foto: Marchje Andringa

kunnen dan boos of teleurgesteld reageren en afhaken: ‘stomme zaag!’ De therapeut zegt dan: ‘Wat jammer, want dit was zo’n leuk idee’, en helpt het kind om vol te houden, bijvoorbeeld te ondersteunen met leren zagen. Zo leren kinderen al doende hulp vragen en ontvangen, omgaan met frustraties en ze leren vaardigheden waarmee ze zich competent

voelen. Daarvoor zijn beeldend therapeuten opgeleid.”

Als onderdeel van het onderzoek stelde Schweizer een behandelprogramma op, waarmee ze in de toekomst beeldend therapeuten wil trainen. Daarnaast wil ze de therapie graag invoeren bij scholen en instellingen voor kinder- en jeugdpsychiatrie. „Dat is een van mijn grote wen-

sen. Wanneer je kinderen met autisme bijvoorbeeld een uurtje uit de klas haalt voor beeldende therapie, dan kunnen ze even resetten, aangeven wat ze moeilijk vinden en hulp vragen. Nu krijgen kinderen in de klas soms keer op keer negatieve ervaringen, waardoor zij zich overprikkeld, onzeker en onvermogen kunnen voelen.”